

LINKSNIŲ VARTOJIMAS

KLAIDOS

GALIMI KLAIDŲ TAISYMAI

1. Vardininkas nevertotinas:

1.1. neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti (vietoj dalies kilmininko) su veiksmožodžiais:

(atsi)rasti(s)

pvz.: Mieste atsirado valkataujantys šunys (= valkataujančių šunų). Kolektyve vėl atsirado nesutarimai (= nesutarimų). Nuo šviežių braškių kartais atsiranda odos išbėrimai (= išbėrimų; kartais išberia odą).

būti (yra, esti, būna, buvo...)

pvz.: Pirkėja paklausė, ar yra pienas (= pieno). Žmogaus gyvenime būna potvyniai ir atoslūgiai (= potvynių ir atoslūgių). Gal jūsų šeimoje yra kokios problemos (= kokių sunkumų)? Kiekvienoje visuomenėje visada buvo, yra ir bus dori žmonės (= dorų žmonių).

daugėti (gausėti)
įvykti

pvz.: Susirgimai (= Susirgimų) gripu padaugėjo (pagausėjo).
pvz.: Spėjama, kad nuo trankios muzikos įvyksta pokyčiai (= pokyčių) smegenyse.

kilti

pvz.: Dėl projekto kilo visokios abejonės (= visokių abejonių). Pasitarime iškilo nauji klausimai (= naujų klausimų) dėl darbo sutarčių.

mažėti

pvz.: Nelaimingi atsitikimai (= Nelaimingų atsitikimų) buityje nemažėja. Šiomet ūkyje sumažėjo karvės (= karvių) ir kiaulės (= kiaulių).

pasitaikyti

pvz.: Gyvenime pasitaiko įvairūs nesusipratimai (= įvairių nesusipratimų). Mokinio rašiniuose vis pasitaiko skyrybos klaidos (= klaidų).

1.2. kreipiniui reikšti

pvz.: Vairuotojas (= Vairuotojau), atidarykit duris. Birutė (= Birute), jus kviečia direktorius. Gerbiamasis pranešėjas (= pranešėjau), jums liko 10 minučių.

Pastaba. Priedėliu einančio daiktavardžio ponas vardininkas – ne klaida: Pone pirmininke / Ponas pirmininke, čia reikia jūsų parašo.

2. Kilmininkas nevertotinas:

2.1. veiksmo objektui reikšti su veiksmožodžiais:

prieiti ko

= prieiti ką, prie kō: Priėjome išvados (= išvadą, prie išvados). Priėjo bendros nuomonės (= bendrą nuomonę, prie bendros nuomonės).

siekti ko (kiekio reikšme)

= siekti ką: Žuvies svoris siekė kilogramo (= kilogramą). Jo ūgis siekia dviejų metrų (= du metrus).

2.2. skaitvardžių kilmininkas – lyginamajai kiekybei reikšti su aukštesniojo laipsniorieveiksmiais (ne) daugiau, (ne) mažiau

pvz.: Čia telpa daugiau šimto (= daugiau kaip šimtas, daugiau negu (nei) šimtas, per šimtą, šimtas su viršum) žmonių. Parašyk ne mažiau penkių puslapių (= ne mažiau kaip penkis, ne mažiau negu (nei) penkis puslapius).

3. Naudininkas nevertotinas:

3.1. veiksmo objektui reikšti su žodžiais:

atitikti kam

= atitikti ką: Nuorašas atitinka originalui (= originalą).

neatitikti kam

= neatitikti kō: Pasiūla dar neatitinka paklausai (= paklausos).

kreipti dėmesį kam

= kreipti dėmesį į ką: Daugiausia dėmesio kreipiame pažangumui (= į pažangumą; skiriame pažangumui).
Nekreipkite dėmesio tam šurmuliui (= į tą šurmulį).

linkti kam

= liūkti į ką: Jis labai linkęs mokslui (= į mokslą)

panašus, -i kam

= panašus, -i į ką: Sūnus labai panašus tėvui (= į tėvą).

prisitaikyti kam

= prisitaikyti prie kō: Mums bus nelengva prisitaikyti naujoms sąlygoms (= prie naujų sąlygų).

sutelkti dėmesį kam

= sutelkti dėmesį į ką: Dabar sutelkime dėmesį šiai schemei (= į šią schemą).

užjausti kam

= užjausti ką: Visi užjautėme bendradarbei (= bendradarbę).

3.2. daiktui apibūdinti, kai nereiškiama paskirtis

pvz.: Jis yra čempionas 50 km distancijai (= 50 km distancijos čempionas). Padarytas nuostolis 200 eurų sumai (= 200 eurų (sumos) nuostolis). Atlikta darbų 5000 eurų sumai (= už 5000 eurų).

3.3. konkretaus laiko ribai arba momentui reikšti, kai nežymima paskirtis

pvz.: Šiai dienai (= Iki šios dienos) įregistruoti 775 laikraščiai. Spalio 25-ai dienai (= Iki spalio 25-os dienos) nukasta 90% bulvių. Šiai valandai (= Šią valandą; Iki šios valandos) rinkimų rezultatai dar nepatikslingi. Metų pradžiai (= pradžioje) institute dirbo 83 darbuotojai.

Pastaba. Veiksmo trukmei bei paskirčiai reikšti naudininkas – ne klaida: Išvažiavo vienai dienai. Posėdį atidėjo kitai savaitei. Lėšų skyrė tik šiam mėnesiui.

3.4. su judėjimo reikšmės veiksmožodžiais (eiti, rinktis, važiuoti, vykti ir pan.) tikslui reikšti

pvz.: Išėjo pietums (= pietų, pietauti). Susirinko posėdžiui (= į posėdį, posėdžiauti). Teatras išvažiavo gastrolėms (= į gastroles, gastroliuoti, gastrolių). Vykstame oficialiam vizitui (= su oficialiu vizitu, oficialaus vizito).

4. Galininkas nevertotinas:

4.1. neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti (vietoj dalies kilmininko)

pvz.: Reikalinga sekretorė, mokanti užsienio kalbas (= kalbų). Visi mes darome klaidas (= klaidų). Prašom atnešti dvi juodas kavos (= du [puodelius] juodos kavos) ir vieną arbatą (= vieną [puodelį, stiklinę] arbatos). Karštą vandenį (= Karšto vandens) turime kartą per savaitę.

4.2. tiesioginiam objektui reikšti greta neigiamą veiksmožodžio (vietoj kilmininko)

pvz.: Nedarinėk duris (= durų)! Kodėl neužsisakėte mūsų žurnalą (= žurnalo)? Šiuos užrašus (= Šių užrašų) nevadinčiau reportažu.

4.3. su judėjimo reikšmės veiksmožodžiais tikslui arba siekimui reikšti, kai tas galininkas vienas be bendraties neįmanomas

pvz.: Išėjo linus (= linų) rauti. Atvyko skaityti paskaitas (= paskaitų). Nuvažiavo atsiimti dokumentus (= dokumentų). Išjojo tėvynę (= tėvynės) ginti.

5. Įnagininkas nevertotinas:

- 5.1. objektui reikšti su pilnį žyminčiais veiksmažodžiais (gausėti, daugėti, prikimšti, prigrūsti, prikrauti ir pan.) pvz.: Fonoteka gausėja įrašais (= Fonotekoje gausėja, daugėja įrašų). Kišenės prikimštos pinigais (= pinigų). Lentynos prikrautos knygomis (= knygu).
- 5.2. kokybės turiniui reikšti su gausą žyminčiais būdvardžiais (dosnus, -i, gausus, -i, turtingas, -a ir pan.) pvz.: Jis dosnus pažadais (= pažadų). Kraštas gausus miškais ir upėmis (= Krašte gausu miškų ir upių). Praėjęs teatro sezonas buvo turtingas naujais spektakliais (= Praėjusį teatro sezoną buvo daug, gausu naujų spektaklių). Ar esi turtingas pinigais (= pinigų)?
- 5.3. veikėjui ar būsenos sukėlėjui (bet ne priemonei) reikšti su neveikiamosios rūšies dalyviais pvz.: Bičiulis buvo priblokštas tuo įvykiu (= to įvykio). Buvome nuliūdinti tokiu jo elgesiu (= tokio jo elgesio; Mus nuliūdino toks jo elgesys).
- 5.4. daiktavardžių įnagininkas su veiksmažodžio būti formomis – nuolatiniam (nekintamam) būviui reikšti pvz.: Šio leidinio steigėju (= steigėjas) yra mūsų institutas. Sprendžiant iš akcento, jis galėjo būti prancūzu (= prancūzas). Kas buvo šios infekcijos priežastimi (= priežastis)?
- 5.5. būdvardžių (ir būdvardiškai vartojamų žodžių) įnagininkas – būviui reikšti

vietoj vardininko: Sąrašė jis buvo pirmuoju (= pirmasis), todėl atrodė tokiu patenkintu (= toks patenkintas). Kas nenori tapti turtingesniu (= turtingesnis)?

vietoj kilmininko: Vien pinigai nepadaro žmogaus laimingu (= laimingo);

vietoj naudininko: Lengva žmogui būti geru (= geram), sunkiau – teisingu (= teisingam). Tai padėtų jam tapti profesionalesniu (= profesionalesniam);

vietoj galininko: Sunkumai privertė ją būti taupesne (= taupesnę) ir išradingesne (= išradingesnę). Kas jį tokiu (= tokį) padarė?

Pastaba. Su veiksmažodžiais laikyti, (pa)skelbti, (pa)vadinti, pripažinti įnagininkas – ne klaida, pvz.: Jį laikė gražiu, bet lengvabūdišku. Jis padėtį pavadino pavojinga. Teismas jį pripažino nekaltu. Po dvejų metų jaunuolį paskelbė dingusiu be žinios.

6. Vietininkas nevertotinas:

- 6.1. būsenos patyrėjui reikšti pvz.: Jame (= Jam) netikėtai kilo puiki mintis. Mokytoja nuolat diegia savo mokiniuose (= mokiniams) grožio supratimą ir ugdo juose (= jų) gėrio pradus. Ko jame daugiau – humoristo ar žurnalisto (= Kas jis labiau – humoristas ar žurnalistas)? Dar vaikystėje būsimajame sportininke susiformavo (= susiformavo būsimąjo sportininko) tvirtas charakteris (būsimasis sportininkas išsiugdė tvirtą charakterį).
- 6.2. veikimo, būsenos ar požymio sričiai (bet ne vietai) reikšti pvz.: Ji gabi ir moksle, ir sporte, ir muzikoje (= ir mokslui, ir sportui, ir muzikai). Spėjau įsitikinti jų teisingume ir sąžiningume (= teisingumu ir sąžiningumu). Asmuo įtariamas sunkiame nusikaltime (= sunkiu nusikaltimu; padaręs sunkų nusikaltimą; sunkiai nusikaltęs). Menkai nusimanau mašinose

(= apie mašinas). Jis neblogai nusimano ekonomikoje (= apie ekonomiką; išmano ekonomiką). Ką jis nutuokia toje tapyboje (= Ką jis nutuokia, išmano apie tą tapybą)? Prisipažino meilėje (= Prisipažino mylįs, kad myli; Pasisakė mylįs, kad myli).

6.3. daikto būviui, būsenai ar požymiui reikšti, pvz.:

apimtyje	pvz.: Atlikome tyrimus plačioje apimtyje (= plačios apimties, didelius tyrimus).
atstume	pvz.: Kelių metrų atstume (= atstumu; už kelių metrų; per kelis metrus) pamačiau gyvatę.
aukštumoj(e)	pvz.: Vakar tu pasirodei aukštumoj (= gerai, puikiai, pagirtinai).
būklėje	pvz.: Pastatai palikti apgailėtinoje būklėje (= apgailėtini, apgailėtinos būklės). Namas yra avarinėje būklėje (= avarinis; avarinės būklės; Namo būklė avarinė).
dvitomyje (tritomyje ...) egzemplioriuje	pvz.: Raštai išleisti dvitomyje (= dvitomiu, dviem tomais). pvz.: Tekstas perrašytas trijuose egzemplioriuose (= trimis egzemplioriais). Išspausdink penkiuose egzemplioriuose (= penkis egzempliorius).
etate formoje	pvz.: Dirba dviejuose etatuose (= dviem etatais; Turi du etatus). pvz.: Sportininkas šiandien ne formoje (= prastos, blogos formos). Serga tymais lengvoje formoje (= lengva forma; lengva tymų forma). Kokioj formoj (= Kokia forma; Kaip) atsiskaitysime? Nusipirkau kumpio formoje (= forminio kumpio).
galioje (būti, pasilikti) kalboje	pvz.: Šis įstatymas tebėra galioje (= tebegalioja). pvz.: Skaitė paskaitą lietuvių kalboje (= lietuvių kalba; lietuviškai). Knyga išėjo anglų ir švedų kalbose (= anglų ir švedų kalbomis).
kame	pvz.: Kame čia reikalas (= Koks čia reikalas; Kas (čia) yra; Kas (čia) nutiko)?
kryptyje	pvz.: Apgynė disertaciją edukologijos kryptyje (= edukologijos, edukologijos krypties disertaciją).
lygyje	pvz.: Konkursas vyko aukštame lygyje (= buvo aukšto lygio; vyko puikiai; buvo gerai organizuotas).
medžiagoje (atlikti)	pvz.: Iškalti, nukalti paminklą granite (= iš granito); išlieti, nulieti skulptūrą bronzoje (= iš bronzos).
normoje	pvz.: Prietaisas jau normoje (= veikia normaliai). Kraujospūdis normoj (= normalus, geras). Viskas normoj (= normalu, gerai).
nuosavybėje	pvz.: Inventorius yra mokyklos nuosavybėje (= yra mokyklos nuosavybė; priklauso mokyklai).
nuotaikoje	pvz.: Vakar buvau ne nuotaikoj (= be nuotaikos; prastos nuotaikos; prastai nusiteikęs).
nuotolyje	pvz.: Jų namai stovi kelių kilometrų nuotolyje (= už kelių kilometrų; keli kilometrai) nuo ežero.
originale	pvz.: Pagaliau pamatėme tą paveikslą originale (= to paveikslo originalą). Romaną buvau skaitęs originale (= originalo kalba).
pardavime	pvz.: Šiandien pardavime yra trijų rūšių mėsos (= parduodama trijų rūšių mėsa; turime (parduoti) trijų rūšių mėsos).
pavidale	pvz.: Prekės gautos fasuotame pavidale (= fasuotos). Po

	reakcijos gavome medžiagą kristalų pavidale (= kristalų pavidalo; kristalinę medžiagą).
rankraštyje	pvz.: Kiek metų tas romanas buvo rankraštyje (= rankraštis, rankraštinis, nespausdintas)? Skaičiau šį veikalą rankraštyje (= nespausdintą; šio veikalo rankraštį).
ryšyje (su)	pvz.: Augalai yra glaudžiam ryšyje (= glaudžiai susiję) su dirvožemiu.
ritme	pvz.: Šokite valso ritme(= ritmu).
sąlytyje (su)	pvz.: Jis visą laiką buvo glaudžiam sąlytyje (= glaudžiai, labai susijęs) su gamtos mokslais.
stadijoje	pvz.: Turime sunkumų ir esame laukimo stadijoje (= Turime sunkumų ir tebelaukiame). Viskas tebėra projektų stadijoje (= projektai; projektuojama).
statuse	pvz.: Ministerijoje dirbs tie patys žmonės, tik naujame statuse (= tik įgaus (turės) naują statusą; tik statusas bus naujas).
stiliuje	pvz.: Jis mėgsta rengtis sportiniame stiliuje (= sportiniu stiliumi, sportiškai). Eilėraštis parašytas iškilmingame stiliuje (= iškilmingu stiliumi; Eilėraščio stilius iškilmingas).
stovyje	pvz.: Pirksiu pianiną gerame stovyje (= Pirksiu gerą, geros būklės pianiną). Jau keli mėnesiai šalis yra karo stovyje (= šalyje yra karo būvis, padėtis). Jį rado girtame stovyje (= girtą).
sudėtyje	pvz.: Komanda susirinko pilnoje sudėtyje (= visos sudėties; visa); žaidžia tokioje sudėtyje (= tokios sudėties).
sumoje	pvz.: Patvirtino sąmatą 1000 eurų sumoje (= 1000 eurų (sumos) sąmatą). Bendroje sumoje turime 3000 eurų pelno (= Bendra pelno suma – 3000 eurų; Iš viso turime 3000 eurų pelno).
tame	pvz.: Gamykla nedirba, o dalykas tame (= tas; toks), kad negauname žaliavų (Gamykla nedirba, mat, nes negauname žaliavų). Reikalas tame (= tas; toks; Atsitiko taip), kad baigėsi benzinas.
tame skaičiuje	pvz.: Statybai skirta 9000 tūkst. eurų, tame skaičiuje (= iš jų; iš to skaičiaus) 500 tūkst. eurų montavimo ir apdailos darbams.
tame tarpe	pvz.: Ekspedicijoje dalyvavo 15 žmonių, tame tarpe (= tarp jų) ir vienas gydytojas. Tokių konkursų, tame tarpe (= tarp jų; iš jų ir) senamiesčiui restauruoti, reikėtų skelbti daugiau.
tempe	pvz.: Pamėginkime pagriežti šį kūrinį greitesniame tempe (= greitesniu tempu; greičiau).
variante	pvz.: Apsvarstykime tolesnius veiksmus įvairiuose variantuose (= įvairiais variantais; įvairius veiksmų variantus).
6.4. Būsenos priežastiniai, pagrindiniai reikšmių, pvz.:	
išdavoje	pvz.: Pervargimo išdavoje (= Nuo pervargimo; Dėl pervargimo; Pervargęs) organizmas nusilpsta.
įtakoje	pvz.: Sausros įtakoje (= Dėl sausros) gausime menkesnę derlių.
pasekmėje	pvz.: Karo pasekmėje (= Dėl karo) krašto ūkis buvo nuniokotas (Karas nuniokėjo krašto ūkį).
pasėkoje	žr.1.3.9
poveikyje	pvz.: Vaistų poveikyje (= Nuo vaistų) ligoniui palengvėjo. Įtempto darbo poveikyje (= Dėl įtempto darbo; Nuo įtempto darbo) pablogėjo sveikata.

rezultate	pvz.: Tokio apsileidimo rezultate (= Dėl tokio apsileidimo) kilo gaisras (Tokio apsileidimo rezultatas – gaisras).
sąryšyje (su)	pvz.: Ligonį skubiai operavo sąryšyje su pasunkėjusia būkle (= dėl pasunkėjusios būklės; pasunkėjus būklei). Jis atleistas iš pareigų sąryšyje su perėjimu (= ryšium su perėjimu; nes perėjo į kitą darbą).
6.5. veiksmo būdui ar laikui reikšti,	
pvz.:	
daugelyje atvejų	pvz.: Operacijos daugelyje atvejų (= daugeliu atvejų; daugiausia; dažniausiai) pavykdavo.
daugumoje(e)	pvz.: Daugumoje (= Daugiausia; Dažniausiai; Paprastai) gripu sergama pavasarį ir rudenį. Bendrovėje dirba daugumoje (= daugiausia) moterų.
didžiumoje	pvz.: Šiandien tas autorius didžiumoje (= iš esmės, beveik visai) užmirštas.
eilėje atvejų	pvz.: Dėl avarijų eilėje atvejų (= dažnai, neretai) būna kalti pėstieji.
esmėje	pvz.: Niekas esmėje (= iš esmės) nepasikeitė.
pagrinde	pvz.: Statybos darbai pagrinde (= apskritai, iš esmės) baigti. Susirinko pagrinde (= daugiausia) pagyvenę žmonės.
paskutinėje eilėje	pvz.: Šį klausimą aptarsime paskutinėje eilėje (= paskutinį; paskiausiai; pabaigoje).
pilnumoje	pvz.: Remontą baigėme pilnumoje (= visai, visiškai; iki galo).
pirmoje eilėje	pvz.: Pirmoje eilėje (= Pirmiausia; Pradžioje) sudarykime darbo planą.
principe	pvz.: Principe (= Iš principo) su tavim sutinku.
visumoje	pvz.: Paroda visumoje (= apskritai) pavyko.
6.6. kaip prielinksnis ar polinksnis laiko tarpui reikšti:	
bėgyje	pvz.: Darbą turime baigti metų bėgyje (= per metus; šiais metais). Laiko bėgyje (= Laikui bėgant; Ilgainiui) tiltas apgriuvo. Pretenzijos priimamos mėnesio bėgyje (= mėnesį; visą (šį) mėnesį; per mėnesį).
laike	pvz.: Sprendimas gali būti apskundžiamas laike 10 dienų (= per dešimt dienų).
laikotarpyje	pvz.: Atsakymą gausite trijų dienų laikotarpyje (= trijų dienų laikotarpiu; per tris dienas).
